

Списанието под горниот наслов е единствено југословенско списание посветено на наставата по историја. Тоа е од ретките стручни списанија што излегува во нашата земја редовно, односно без поголеми задоцнувања. Имено, тоа излегува во четири броја годишно и сите тие минатата година излегоа редовно.

Формата, обемот, основните рубрики и др. останаа и во четирите броја од минатата година неизменети. Намера ни е да ги прикажеме четирите броја, а нешто повеќе ќе се задржиме на број 1 бидејќи во тој број се прикажани материјалите од Третиот југословенски симпозиум за наставата по историја.

Општо речено во материјалите, во број 1 од списанието, се пренесуваат искуствата од изготвувањето и користењето на учебниците, се покажува какви учебници по историја му се потребни на нашето училиште.

Милутин Перовиќ и Новица Бојовиќ, во прилогот под наслов: „Марксистичка усмереност учебника историје у основним и средњим школама“, се задржуваат на марксистичката насоченост на учебниците по историја. Во нивниот труд е истакната мислата дека историја е предмет кој треба најмногу да придонесе за марксистичкото воспитание и образование. Тие посебно подвлекуваат дека авторите што пишуваат учебници по историја треба да добијат организирана помош од општеството како би имале целосна помош.

Владо Картов, во својот прилог под наслов: „За некои споредбени методолошко-концепциски аспекти на паралелните учебници по историја за основните училишта и гимназиите во СФРЈ“, забележува дека материјалот од најновата историја во постојните учебници е различно интерпретирана, а недостасува материјал од историското и културното минато на народностите што живеат во Југославија. Тој во материјалот се залага за поадекватно застапување на новата историја во учебниците по историја што се употребуваат во основните и во средните училишта.

Другарите: Олга Салцер во прилогот „Значење и примјена радног учебника“; Јованка Јовановиќ во прилогот „Прилагођавање учебника учениковом узрасту“; Дамјан Лепчески во прилогот „Ефикасноста на работата со учебник по историја за развивањето на историското мислење“ и Благога Драшковиќ во прилогот „Дидактичко обликување учебника повијести — зашто и како“, имаат мошне допирни точки во своите прилози. Тие пишуваат за потребата од современ учебник, за ефикасно користење на учебникот во наставата по историја и упатуваат како да се користи за ефикасно усвојување на знаењата и дијалектичко сфаќање на развитокот на општеството.

Војо Кушевски во прилогот „Нека питања националног и југословенског садржаја у наставним програмима историје“ укажува на некои принципиелни прашања од научен и педагошко-дидактичен

карактер во врска со одредени содржини од историјата на нашите народи и народности, а што се присутни во наставните планови и програми. Тој аргументирано подвлекува дека во учебниците по историја недостасуваат клучни содржини од минатото на одделни народи и народности и предлага соработка за отстранување на недостатоците.

Раде Дамјановиќ и Стеван Игњиќ во својот прилог образлагаат за местото и улогата на НОБ и современата историја во учебниците по историја. Тие посебно подвлекуваат дека дел од учебниците по историја сè повеќе се свртени кон новата и револуционерната историја, што е според нивното мислење исправно. Во број 1 поместени се уште некои исто така корисни материјали како и Заклучоците што беа донесени на Третиот југословенски симпозиум за наставата по историја.

Во број 2 на списанието, во рубриката НАСТАВА, поместени се 4 прилози. Видно место заема прилогот што го објавува другарот Милутин Перовиќ под наслов: „О коришћењу текстова Светозара Марковића у настави историје“. Тој, меѓу другото, во својот труд бележи колку ги внесуваме делата на Светозар Марковиќ во наставата по историја. Укажува кои текстови од делата на С. Марковиќ е можно да се употребуваат во наставата по историја и воедно како да се користат тие текстови заради унапредување на наставата по историја. На крајот укажува дека е нужно наставниците да ги проучуваат делата на Светозар Марковиќ и така најдобро ќе дојдат до идеи за користење на текстови од овој наш ве-

ликан во наставата по историја. И другите прилози од оваа рубрика се мошне значајни за користење во наставниот процес.

Во материјалите: „Концепција програма историје у школама САП Војводине“ и во материјалот: „Изборна настава повијести“, опишани се реформските зафати во школството, односно наставата по историја во САП Војводина и СР Хрватска. Стрпливиот читател на овие прилози ќе разбере што се презема во овие наши републики во реформата на образованието и воспитанието.

Рубриката ЗНАНСТВЕНИ РЕЗУЛТАТИ донесува неколку прилози. Вниманието го привлекува прилогот: „Загреб у народноослободилачкој борби и социјалистичкој револуции 1941—1945 године“. Меѓу другото, читателот од овој прилог ќе разбере дека Загреб во време на војната бил непресушен извор на илјади борци, дека несечно ги помагал партизаните со санитарски, технички и друг материјал и др.

Во овој број поместена е статија: „Програм младаго Стјепана Радића 1897—98 година“, како и неколку информации и прикази.

Број 3 од списанието ги донесува стандардните рубрики. Во рубриката НАСТАВА, според наше мислење, забележителен е прилогот под наслов: „Услови, циљеви и средства савремене наставе историје“. Овој прилог е превод од унгарски јазик, а автор е Петер Себењи. Тој во образложениот материјал се залага во наставата по историја да се применуваат експлицитни средства со тоа што имплицитните средства да се претворат во експлицитни. Во учеб-

ниците да се поставуваат проблемски задачи што ќе може ученикот да ги реши.

Во оваа рубрика поместена е наставната единица: „Дубровник од 12—15 века и његов значај за привреду и културу земаља на Балканском полуострву“. Наставната единица е обработена во VI одделение. Употребена е комбинирана метода и таа е изводлива и при услови што се сметаат за неповодни. Во секој случај упатува на прашање: Може ли оваа наставна единица да се обработи на поинвативен начин отколку што е тоа сторено тука?

Другарот Игор Караман во прилогот: „Настајање данашњег Загреб“ опишува каков бил Загреб во подалечното минато, меѓу двете светски војни и по ослободувањето, во социјалистичката изградба на нашата земја.

Овој број поголем простор му дава на материјалот под наслов: „Аустрија и војвођански Срби према Првом српском устанку 1804—1913“. Во материјалот, меѓу другото, е забележено дека „Врските меѓу Србите во Хабзбуршката монархија и тие на Балканот никогаш не биле прекинувани, но поинтензивни постанале во времето на Австро-турската војна од 1788 до 1791 година“. Автор на оваа обработена статија е Славко Гавриловиќ.

Разговор е воден со Д-р Богдан Кризман истакнат професор по историја на Универзитетот во Загреб. На крајот се информацните, известувањата за одржани семинари, гледишта и друго.

Списанието број 4 богато е со интересни прилози. Хрвое Матковиќ обработува мошне занимлива анкета под наслов: „Наставни-

ци и ученици о настави повијести“. Во материјалот се поместени одговори на учениците што многу пластично зборуваат за работата на наставниците. Многу ученици дале такви одговори кои многу непосредно и вистинито го одразуваат нивното доживување и прифаќање на предметот историја во училиштето. Сепак, наставникот, односно внимателниот читател, кога ги чита овие искажувања, треба да размислува и критички да оценува и да се преиспитува.

Прилогот: „Рационализација во наставата“ е актуелен материјал. Во него се обработени одделни аспекти во врска со рационализацијата на наставата по историја, што сметал авторот дека се битни и значајни за постигнување на порационална и поефикасна настава по историја. Авторот поодделно ги обработува прашањата како што се: Рационализација на наставната програма по историја; Рационализација при планирањето на наставниот материјал; Рационализација преку корелација со другите наставни предмети; Рационално користење на учебникот по историја; Рационализација на времето во наставата по историја и др.

Во рубриката ЗНАНСТВЕНИ РЕЗУЛТАТИ значајно место заема прилогот: „Велике силе у точној кризи 1875—1878 године“, чии автор е познатиот историчар Васо Чубриловиќ. Во врска со кризата образложени се положбата и ставовите на големите сили: Германија, Русија, Австро-Унгарија и Велика Британија. Имено, во материјалот мошне пластично се дадени спротивностите меѓу државите и народите од тоа

време, како и улогата на личност, посебно на Бизмарк во кризата.

Поместени се и материјали во врска со Босанско-херцеговското востание од 1875—1878 година.

Од овој број читателите можат да се запознаат со творештвото на професорот Д-р Бранислав Вранешевски и со неговото мислење во врска со историјата како наука и како предмет. Всушност, преку тие редови читателот се запознава со сегашниот претседател на Сојузот на друштвата на историчарите на Југославија.

На крајот во списанието се поместени неколку информации и прилози. Посебно е интересна БИБЛИОГРАФИЈАТА за материјалите од методика на наставата по историја, печатени во периодот од 1973—1974 година, од Лазар Раккиќ. Библиографијата може да им послужи на наставниците за потребна ориентација. Пожелно е такви материјали списанието да донесува на крајот од секоја година, односно во последниот број — 4.

Вангел Ајановски-Оче, ЕГЕЈСКИ БУРИ, Скопје 1975 година, 446.

Во издание на Институтот за национална историја во Скопје, излезе од печат горенаведената книга, во која авторот обработува мошне значајни и интересни револуционерни настани од поновата историја на Егејска Македонија. Книгата е пишувана врз база на поголем број оригинални документи, кои се наоѓаат во АМ и на искажувањата на повеќе учесници во споменатите настани. Самиот автор на оваа книга е со-

На крајот и овој пат да се искаже дека содржината на сите четири броја мошне задоволува. Меѓутоа, читателите од ова списание очекуваат тоа да биде уште побогато со материјали од практиката за праксата, да биде побогато и со информативни материјали и уште поефикасно да ги пренесува искуствата од наставата по историја и од работата на историчарите во земјата. Се разбира за да биде такво, тоа треба да биде и по обем побогато.

Списанието, според наше мислење, треба да биде повеќе популаризирано и со тоа да добие поширок круг претплатници, односно читатели.

Можеби ќе биде од корист ако и по овој повод ја поместиме адресата за претплата на списанието.

За „НАСТАВА ПОВИЈЕСТИ“, Школска књига, улица „Масариќова“ бр. 28, 41000 Загреб.

Годишна претплата е 2 000 стари динари, на жиро сметка: — 30107-601-103018 — „Школска књига“, Загреб.

Д. ЛЕПЧЕСКИ

временик и активен учесник во работничкото движење во Воден, во периодот меѓу двете светски војни, во Народноослободителната борба 1941—1945 година и во Граѓанската војна во Грција.

Оваа книга е поделена на два дела.

Првиот дел носи наслов: „Борбата на воденскиот пролетаријат и антифашистичкиот отпор (1919—1945)“ стр. 9—227. Во него авторот се задржал на оние настани